

asjatundlikke muusikainimesi, võis ise kõiges veenduda.

kooli, Marcel Johannes on sündinud Palmes.

kutundega noored muusikud publiku tähelepanu valla-

Enn Mälgand

Keskkonnasõbralik muusikafestival „Roheline orel“

19.-20. juulil toimus Kadrinas ja Ilumäel uudse ettevõtmisena orelimuusika festival, mis sai lisanimeks keskkonnasõbralik. Festivali peakorraldajaks oli Kadrina kiriku orelisihtasutus koostöös kohalike kogudustega. Üritust toetasid KÜSK kohaliku algatuse programm, kultuurkapitali maakondlik ekspertgrupp ja Kadrina vallavalitsus.

Orelihelide tekkeks kasutati „elavat tuult“ ehk inimjõudu

Loodushoidliku ja keskkonnasäästliku mõtteviisi toetuseks korraldatud rahvusvaheline haridus- ja muusikaüritus astus ajaloos sammukese tagasi, et meenutada, kuidas vanasti oreli mängida saadi, kui elektrimootoreid veel polnud. See oli aeg, kui selle võimsa pilli lõõtsa tarbeks tallati tuult inimjõul ning organist ilma orelitallajata pilli mängida ei saanudki. Kadrina kiriku oreli on olemas rekonstrueeritud ajalooline lõõtsasüsteem, mängiti sel festivalil kõik kontserdid nõ elava tuule jõul. Tuult tallasid kohapealses töötoas lühiväljaõppe saanud vabatahtlikud. Orel juures toimuvat sai ka vastava kaamera abil jälgida.

Festivali ajal kasutati ka teist „tuult vajavat“ instrumenti - harmooniumit -, mida siis tallas mängija. Seega saadi hakkama ilma elektrit kulutamata, sest kirikus on ka laelühtrites võimalik elektri asemel kasutada küünlavalgust.

Kirikusse seati üles Foucault' pendel

Orelis elektri asendamine „elava tuulega“ viis festivali korraldajad mõttele, miks mitte astuda sammuke edasi füüsikaseaduste rakendamise suunas ning värskendada inimeste arusaamu universumist. Ühe võimalusena leiti selleks Foucault' pendli ülesseadmine kirikusse. Appi tuli Kadrina keskkooli füüsikaõpetaja Raimo Maaasik, kes oma teadmisi ja kogemusi rakendades ning koostöös kirikuga seadis paika pendli,

Küllil Erikson (vasakul) ja Karolin Trübenbach. Foto Enn Mälgand

mille abil saab jälgida maa-kerapöörlemist. Pendlitrossi pikkuseks on 7,5 meetrit ning pendel ise kaalub 40 kg. Ühte (lae)punkti üles riputatuna säilitab pendel oma võnkesuuna. Maa pöörleb teatavasti vastupäeva. Meie laiuskraadil pöörleb maa 13° tunnis.

Foucault' pendleid on üles seatud paljudes kirikutes, katedraalides, esindushoonetes, tähetornides, uurimiskeskustes jm üle kogu maailma. Trossi(traadi) pikkuse

Selle kõrgus pendlist kuni kinnituskohani on 98 meetrit. Kindlasti lisas Kadrina pendel meie kandile turistlikku huvi ja tuntuks annalidesse.

Festivali esimese päeva hommikupoolik kuluski oreli ja selle tööpõhimõtete tutvustamisele, millega tegeles organist ja oreliexpert Külli Erikson.

Külalisesinejad rõõmustasid mitmekülgse kavaga

Esimese päeva pärastlõunal ajal asusid oreli taha külalisesinejad, kellest noorim oli 12-aastane (!) organist Viiv Elise Kuusemaa, kes esitas artistliku kindlusega Edgar Arro rahvaviisi „Olõs, olõs hääl mul inneedäne“. Üheks tema koolitajaks-õpetajaks on olnud tema ema Miina-Liisa Kuusemaa, kes kogenud ja tuntud organistina mängis nii klassikat (J.S. Bach, G. Frescobald) kui ka eesti uuema aja orelimuusikat. Olgu lisatud, et Viiv Elise õpib oreli Tartu Elleri koolis, olles ainuke õpilane oreli erialal. Ema Miina-Liisa on Puhja koguduse organist. Ta tunnustati möödunud aasta EELKi kirikumuusikuna ning Puhja valla Aasta inimese tiitli sai ta sel aastal. Pikema kavaga esines Anneli Klaus, kes alustas Juan Cabanilles' teosega „Tiento“, mis eesti keeli tähendab „puudutus“ ning oli teemaga tagasi meie äsjase suurima puudutuseaja - laulu- ja tantsupeo aegu meenutamas. Anneli Klaus on Tartu Peetri kogudu-

se organist ja kohaliku muusika elu korraldaja.

Pealelõuna kontserdi lõpetas meie oma kiriku organist ja festivali peakorraldaja Külli Erikson, esitades J.S. Bach'i Koraalipartiiti teema ja 11 variatsiooni.

Õhtusel kontserdil esines oreliduo, külalisorganistid Lätimaalt - Iveta ja Janis Pelše.

Harmooniumikontsert koos solistiga

Festivali teise päeva keskseks sündmuseks Kadrina kirikus kujunes harmooniumikontsert, millel mängis harmooniumikunstnik Janis Pelše, soolopaladega esines sopran Karolin Trübenbach Saksamaalt. Lauja repertuaaris oli ka üks eesti helilooja Mihkel Lüdigi laul (sõnad K.E. Sööt), mille laulja esitas eesti keeles. Lauja oli varem seda laulu kuulnud eestlaste esituses ning see oli talle meeldima hakanud.

Pühapäeval peale lõunat suunduti Lahemaa rahvusparki tutvuma. Öhtu, aga ühtlasi ka kogu festivali lõpetas harmooniumikontsert Ilumäe kirikus. Esinesid harmooniumikontserti Janis Pelše ja laulja Lea Gabral Tallinnast. Gabral on tuntud eelkõige pianistina ja heliloojana. Aga ta on tegutsenud ka lauljana kontsertkoorides ja ansambrites („Collage“, „Crede“, Tallinna kammerkoor jt). Laujat saatis Külli Erikson.

Enn Mälgand

Raimo Maaasik. Foto Enn Mälgand

järgi on neid isegi nõ pingerritta hakatud seadma. Meile lähim ja pikim pendel asub Peterburis Iisaku katedraalis.